

Kansliavdelningen
Joel Johansson, 80207
joel.johansson@leksand.se
Lotta Arnesson
lotta.arnesson@leksand.se

Mottagande av folkinstitutiv om enskilda vägar

Sammanfattning

Den 27 februari 2026 överlämnade "Väggruppen" ett folkinstitutiv om enskilda vägar. För att ett folkinstitutiv ska väckas i kommunfullmäktige krävs det att frågan det handlar om ligger inom den kommunala kompetensen och att minst 10 procent av de röstberättigade tar initiativ till att en folkomröstning ska hållas.

Folkinstitutivet har samlat in över 2800 namnunderskrifter, varav 2650 godkändes efter kontroll, vilket klart överstiger de tio procent av röstberättigade som krävs.

Kommunfullmäktige ska ta emot folkinstitutivet och överlämna ärendet för beredning till kommunstyrelsen och valnämnden. Kommunstyrelsen ska bereda den fråga och de svarsalternativ som ska ställas till de röstberättigade. Valnämnden ska bereda dag för omröstningen, omröstningsdistrikt och omröstningslokaler, röstsedlarnas antal, innehåll och utseende, huruvida röstning kan se på annat sätt än genom personlig inställelse i omröstningslokalen, samt när röstsammanräkningen senast ska vara avslutad.

Beslut om folkomröstning planeras i kommunfullmäktige den 25 maj 2026. Samråd med Valmyndigheten ska ske senast tre månader före omröstningen.

Beskrivning av ärende

Ett ärende i kommunfullmäktige kan väckas på ett begränsat antal olika sätt. De vanligaste sätten att väcka ärenden är genom en nämnd eller via motioner. Det finns också en möjlighet för den röstberättigade allmänheten att väcka ärende i kommunfullmäktige, via ett s.k. folkinstitutiv.

Av kommunallagen framgår att om minst tio procent av de röstberättigade tar initiativ till det kan en folkomröstning hållas i en viss fråga. Ett sådant initiativ ska vara skriftligt, ange den aktuella frågan samt innehålla initiativtagarnas namn, namnteckning, datum, personnummer och adress.

Hur många namnunderskrifter som krävdes för att uppnå gränsen för minst 10 procent togs fram utifrån Valmyndighetens rekommendation med statistik över antal röstberättigade den 1 mars 2025. Antalet röstberättigade i Leksands kommun uppgick då till 13 052 personer, vilket motsvarar minst 1306 namnunderskrifter.

I december 2025 initierade representanter för den s.k. "Väggruppen" kontakt med kommunens förvaltning för att föra dialog kring formerna för ett folkinitiativ. I dialog kom Väggruppen och förvaltningen överens om att listan skulle lämnas in i två delar, 27 februari respektive 27 mars 2026.

Under perioden 23-31 mars gick förvaltningen igenom samtliga namnunderskrifter och kontrollerade att personerna var röstberättigade i kommunen. För att ha rösträtt behöver man vara folkbokförd i kommunen samt vara 18 år på dagen för folkomröstningen. Man behöver vara svensk medborgare eller medborgare i ett annat EU-land. Även isländska och norska medborgare har rösträtt. Personer med andra medborgarskap utöver de tidigare nämnda har rösträtt om de har varit folkbokförda i kommunen tre år i följd före dagen för folkomröstningen.

Förvaltningen kom genom kontrollen fram till att det totalt inkommit 2882 namnunderskrifter. Totalt sett godkändes 2650 namnunderskrifter (92,0 %). Vid kontrollen fördes också statistik på födelseåret för att kunna se åldersfördelningen. Noteringar gjordes också på postort för att kunna få en övergripande geografisk uppfattning om fördelningen över kommunen.

Ej godkända namnunderskrifter uppgick till 232 stycken (8,0 %). Av dessa berodde de flesta på att personerna inte var folkbokförda i Leksand. Ett antal saknade någon obligatorisk uppgift som namnförtydligande, namnunderskrift, datum eller personnummer. Det förekom också ett antal med ofullständiga eller oläsliga personnummer. Inom kategorin övriga fel återfinns dubletter, underåriga m.m.

Förvaltningens bedömning

Enligt lag om kommunala folkomröstningar ska kommunfullmäktige i anslutning till att det beslutar om att hålla en folkomröstning också besluta om dag för omröstning, omröstningsdistrikt och omröstningslokaler, den fråga och de svarsalternativ som ska ställas till de röstberättigade, röstsedlarnas antal, innehåll och utseende, om röstning kan ske på annat sätt än genom personlig inställelse i omröstningslokal samt när röstsammanräkningen senast ska vara avslutad.

Om folkinitiativet leder till beslut om att genomföra en folkomröstning kan den lämpligtvis hållas i anslutning till det allmänna valet till riksdag, region och kommun den 13 september 2026. I sådana fall sammanfaller omröstningsdistrikt och omröstningslokaler med det allmänna valets.

Om röstning kan ske på annat sätt än genom personlig inställelse i omröstningslokal kan t.ex. vara genom förtidsröstning.

Av lag om kommunala folkomröstningar framgår det att för folkomröstningens genomförande i en kommun svarar valnämnden. Det är därför rimligt att alla frågor som rör det praktiska genomförandet bereds av valnämnden. Ärendet ska passera kommunstyrelsen med anledning av uppsiktsplikten.

Den fråga och de svarsalternativ som ska ställas till de röstberättigade bör beredas av kommunstyrelsen, då frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt som ska beslutas av kommunfullmäktige av hävd bereds i kommunstyrelsen. Valnämnden ska dock få möjlighet att yttra sig.

För att samråd med Valmyndigheten ska kunna ske senast tre månader före omröstningsdagen behöver beslut fattas i vid kommunfullmäktigesammanträdet 25 maj 2026.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet medför inga ekonomiska konsekvenser vid mottagandet av folkinitiativet.

Förslag till beslut

1. Ta emot folkinitiativet.
2. Ge kommunstyrelsen i uppdrag att bereda den fråga och de svarsalternativ som ska ställas till de röstberättigade.
3. Ge valnämnden i uppdrag att bereda:
  - Dag för omröstningen
  - Omröstningsdistrikt och omröstningslokaler
  - Röstsedlarnas antal, innehåll och utseende
  - Huruvida röstning kan se på annat sätt än genom personlig inställelse i omröstningslokalen
  - När röstsammanräkningen senast ska vara avslutad.
4. Uppdragen ska redovisas på kommunfullmäktiges sammanträde den 25 maj 2026.

Ange vilken beslutsinstans som tar slutgiltigt beslut

Kommunfullmäktige

Ange vilket beslutsunderlag som ska skickas med till politiken

Tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-15

Sektorchefens godkännande innan inlämning till möte

Sektorchef har tagit del av tjänsteutlåtandet och godkänt det.

Ja

Slutgiltigt beslut skickas till

Kansliavdelningen